

Αθήνα, 8 Νοεμβρίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

Κάθε χρόνο στις 8 Νοεμβρίου εορτάζεται η Παγκόσμια Ημέρα Πολεοδομίας (*World Town Planning Day*) από τους επαγγελματικούς συλλόγους πολεοδόμων-χωροτακτών ανά τον κόσμο.

Όπως κάθε χρόνο, ο ΣΕΜΠΧΠΑ συμμετέχει στη γιορτή της Πολεοδομίας εκδίδοντας δελτίο τύπου για την προώθηση των θεμάτων του χωρικού σχεδιασμού στο ευρύ κοινό. Η φετινή ημέρα πολεοδομίας έρχεται σε μια πολύ ευτυχή συγκυρία για το επάγγελμα και την ειδικότητα στη χώρα μας, καθώς για πρώτη φορά την περασμένη Κυριακή 3 Νοεμβρίου, και μετά από 25 χρόνια, οι χωροτάκτες-πολεοδόμοι μηχανικοί είχαν την ευκαιρία να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα για τη συγκρότηση διακριτής Επιστημονικής Επιτροπής Ειδικότητας Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας.

Η παραπάνω εξέλιξη θεωρούμε ότι θα συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση του επαγγέλματος αλλά και πολύ περισσότερο στην ανάδειξη της καθοριστικής σημασίας του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας.

Με την ευκαιρία, λοιπόν, της σημερινής ημέρας, ο ΣΕΜΠΧΠΑ επιθυμεί να τονίσει τον συντονιστικό ρόλο που καλείται και που οφείλει να διαδραματίζει ο χωρικός σχεδιασμός και τους νέους ρόλους που αναδύονται για τους χωροτάκτες-πολεοδόμους μηχανικούς, ως ενорχηστρωτές των σχετικών διαδικασιών.

Ο χωρικός σχεδιασμός είναι μια δραστηριότητα σύνθετη και με πολλές πτυχές. Ασκείται σε διάφορες χωρικές κλίμακες και βαθμίδες διοίκησης και αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ ενός εύρους τομέων πολιτικής που αντιμετωπίζουν διαφορετικών ειδών προβλήματα και προκλήσεις. Όπως σημειώνεται και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ηνωμένα Έθνη, απαρτίζεται από μέτρα που συντονίζουν και βελτιώνουν τις χωρικές επιπτώσεις άλλων τομεακών πολιτικών ώστε να επιτευχθεί μια πιο δίκαιη κατανομή της οικονομικής ανάπτυξης σε μια περιοχή από ό,τι θα συνέβαινε αποκλειστικά και μόνο μέσω της λειτουργίας των δυνάμεων της αγοράς, χαρακτηριστικό που σχετίζεται άμεσα με την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επομένως ο χωρικός σχεδιασμός αφορά μεταξύ άλλων και τον συντονισμό των πολιτικών. Αποτελεί παράλληλα και μια σύνθετη διαδικασία συγκερασμού και συντονισμού δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων. Η θεώρηση αυτή οδηγεί στην ανάγκη αναζήτησης νέων μορφών διακυβέρνησης που να αντιλαμβάνονται τις σύνθετες διαδράσεις μεταξύ οικονομικών, κοινωνικών, πολιτισμικών και περιβαλλοντικών σχέσεων. Ο ρόλος των πολεοδόμων-χωροτακτών σε αυτή τη διαδικασία είναι κρίσιμος και καθοριστικός. Ο χωροτάκτης-πολεοδόμος οφείλει να αντιλαμβάνεται το πολυσύνθετο έργο του χωρικού σχεδιασμού, αλλά επιπλέον θα πρέπει να κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο οι «ιδιότητες του χώρου», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Patsy Healey, σχετίζονται με τους ανθρώπους, τις επιχειρήσεις, το περιβάλλον. Θα πρέπει να κατανοεί αυτές τις σχεσιακές δυναμικές και να διαθέτει την ικανότητα να συνδέει τα επιμέρους ζητήματα μεταξύ τους, κάτι που απαιτεί ικανότητες διαχείρισης, σύνθεσης, εκμάθησης και ευελιξίας.

Στην εποχή της αναζήτησης ευελιξίας στο σχεδιασμό αλλά και ανάκτησης της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και τις διαδικασίες, ο χωρικός σχεδιασμός υφίσταται πιέσεις προσαρμογής, επανατοποθέτησης και ανακάλυψης εκ νέου του εαυτού του, όπως χαρακτηριστικά υποστηρίζει ο ερευνητής Mario Reimer, ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστεί δυναμικές καταστάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να γίνει αναφορά στους ρόλους που αποδίδονται στους χωροτάκτες-πολεοδόμους από τη Χάρτα του Ευρωπαϊκού Σχεδιασμού για τον 21ο αιώνα.

«Ο ρόλος του χωροτάκτη-πολεοδόμου θα είναι περισσότερο απαιτητικός από οποτεδήποτε στο παρελθόν. Απαιτεί αυξημένες ικανότητες σχεδιασμού, σύνθεσης, διαχείρισης και διοίκησης, ώστε να υποστηρίξει και να καθοδηγήσει τη διαδικασία του σχεδιασμού σε όλες τις φάσεις της. Απαιτεί, επίσης, μια επιστημονική προσέγγιση, την επίτευξη κοινωνικού διαλόγου και συμφωνίας, που να αναγνωρίζει τις επιμέρους ιδιαιτερότητες, καθώς και την πολιτική φύση των αποφάσεων και να οδηγεί στην εφαρμογή, διαχείριση και διαρκή παρακολούθηση και αξιολόγηση σχεδίων και προγραμμάτων. ... Υπάρχει μια ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη για

συμβουλευτική υποστήριξη των κυβερνητικών θεσμών από τους επαγγελματίες του σχεδιασμού εφόσον επιδιώκουν μια βιώσιμη προοπτική στην επίλυση προβλημάτων και τη διασυνδεδεμένη διακυβέρνηση.

Συνολικά, σύμφωνα πάντα με τη Χάρτα του Ευρωπαϊκού Σχεδιασμού, οι χωροτάκτες-πολεοδόμοι θα πρέπει να αναλάβουν τους ακόλουθους ρόλους: καθοδηγητές της αλλαγής, πολιτικοί σύμβουλοι, αστικοί διαχειριστές και επιστήμονες. Μεταξύ των ειδικότερων ρόλων-δεσμεύσεων που τους αποδίδονται, αξίζουν να αναφερθούν τα ακόλουθα¹:

- Θα πρέπει να προωθούν στρατηγικές, πολιτικές και προγράμματα για μεγαλύτερη «περιφερειακή ανθεκτικότητα» ώστε να αντιμετωπίσουν την τρωτότητα των πόλεων και περιφερειών στις επιπτώσεις της ραγδαίας αστικοποίησης, της κλιματικής αλλαγής, της φτώχειας και της αυξανόμενης ανισότητας.
- Θα πρέπει να αναλύουν τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά, τάσεις και σενάρια, λαμβάνοντας υπόψη το ευρύτερο γεωγραφικό πλαίσιο, τις μακροπρόθεσμες ανάγκες και τη διαχείριση της ζήτησης ώστε να παρέχουν πλήρη, ξεκάθαρη και ακριβή πληροφόρηση σε εκείνους που λαμβάνουν αποφάσεις, στους διακυβευματίες και το κοινό.
- Θα πρέπει να σκέφτονται και να εργάζονται λαμβάνοντας υπόψη όλες τις διαστάσεις, εξισορροπώντας μεταξύ τοπικών και περιφερειακών στρατηγικών και στο πλαίσιο ευρύτερων διεθνών δικτύων και τάσεων.
- Θα πρέπει να προτείνουν και να επεξεργάζονται επιχειρησιακά νομοθετικά εργαλεία που να διασφαλίζουν αποδοτικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και περιβαλλοντική αειφορία στις χωρικές πολιτικές.
- Θα πρέπει να διευκολύνουν τον ουσιαστικό διάλογο μεταξύ τοπικών αρχών, εκείνων που λαμβάνουν αποφάσεις, οικονομικών διακυβευματιών και μεμονωμένων πολιτών ώστε να συντονίζουν την ανάπτυξη και να εξασφαλίζουν χωρική συνέχεια και συνοχή.
- Θα πρέπει να επιτυγχάνουν αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των προτάσεων που υιοθετούνται, λαμβάνοντας υπόψη οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και πολιτισμικές πτυχές της αειφορίας.
- Θα πρέπει να παρακολουθούν και να αξιολογούν τα σχέδια ώστε να προσαρμόζονται σε μη αναμενόμενα αποτελέσματα, νέα ζητήματα και επικαιροποιημένες προβολές, να προτείνουν λύσεις ή δράσεις και να διασφαλίζουν μια συνεχή ανατροφοδότηση μεταξύ της πολιτικής του σχεδιασμού και της εφαρμογής της.

¹ όπως αναφ. στο: Βιτοπούλου Α., Γεμενετζή Γ., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Τασοπούλου Α. (2015), *Βιώσιμες πόλεις. Προσαρμογή και ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσης*, Ηλεκτρονικό Βιβλίο, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα, ISBN: 9789606031779, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2227>